

Tytuł: **Kapitał społeczny - interpretacje, impresje, operacjonalizacja**
Autorzy: Monika Klimowicz, Wiesław Bokajło
Wydawnictwo: CeDeWu.pl
Rok wydania: **2010**

Opis:

Ostatnie lata przyniosły duże zainteresowanie tematyką kapitału ludzkiego i społecznego. Jest to ze wszech miar pozytywna tendencja, która na powrót zmienia optykę ekonomii, przesuując jej główny ciężar z finansów i innych nieożywionych zasobów na kluczowy element gospodarki, jakim są ludzie.

Współczesna debata nad kapitałem społecznym jest konsekwencją renesansu idei społeczeństwa obywatelskiego w dużym stopniu zapoczątkowanego pojawieniem się wielkich ruchów społecznych w krajach byłego Bloku Wschodniego i Ameryki Łacińskiej. Trudno nie docenić kapitału społecznego właśnie choćby z perspektywy inicjatyw wolnościowych i solidarnościowych, które w ciągu kilkudziesięciu lat zmieniły oblicze Europy, jeszcze w XX wieku przecież trapionej wojnami, totalitaryzmem i podzielonej ?żelazną kurtyną?. W tym kontekście Unia Europejska to ogromny sukces działań integracyjnych i dążeń wspólnotowych rozwiniętych społeczeństw.

Zainteresowanie nauk społecznych oraz ekonomicznych kapitałem społecznym wynika z roli, jaka jest mu przypisywana w kreowaniu wartości dodanej różnego typu organizacji. Prezentowana książka jest wynikiem rozważań nad jego znaczeniem w różnych obszarach działalności człowieka.

Treść koncepcji kapitału społecznego zakłada możliwość wieloaspektowej i wielodziedzinowej analizy tego zjawiska w różnych sferach działalności człowieka. Zaprezentowane zagadnienia mają przede wszystkim na celu pokazanie możliwości interpretacyjnych oraz operacjonalizacyjnych kapitału społecznego oraz jego komponentów w najważniejszych obszarach funkcjonowania jednostki oraz społeczeństwa zarówno na poziomie krajowym, lokalnym, jak i regionalnym.

Oddawana w ręce Czytelników publikacja składa się z dwóch powiązanych ze sobą części. Pierwsza przedstawia zbiór rozważań teoretycznych dotyczących koncepcyjnych założeń kapitału społecznego i ich możliwości w zakresie jego operacjonalizacji. Druga część zawiera propozycje rozwiązań dla tworzenia kapitału społecznego przez instytucje na poziomie krajowym i lokalnym. I choć książka nie wyczerpuje z zasady podejmowanego tematu, autorzy mają nadzieję, że stanie się interesującym przyczynkiem do dyskusji na temat kapitału obywatelskiego i jego rosnącej roli w kształtowaniu rozwiniętych społeczeństw.

Spis treści:

Wstęp 9

Część I

Interpretacje koncepcji kapitału społecznego i ich możliwości w zakresie jego operacjonalizacji 17

1. Amerykańskie korzenie kapitału społecznego - Wiesław Bokajło 19
1.1. Geneza pojęcia kapitału społecznego: społeczeństwo obywatelskie 19
1.2. James S. Coleman - kapitał społeczny w badaniach nad procesem socjalizacji 25
1.3. Robert Putnam: kapitał społeczny jako kategoria analityczna - wnioski z badań nad społeczeństwem włoskim 29
1.3.1. Komponenty kapitału społecznego 30
1.3.2. Produktywność kapitału społecznego: sieci społecznego/ obywatelskiego zaangażowania, czyli więzi poziome 31
1.4. ?Saguaro?: kapitał społeczny - recepta na gwałtowny spadek zaangażowania społecznego w Stanach Zjednoczonych 34
Podsumowanie 41
Summary 42

2. Kapitał społeczny. Zagadnienia metodologiczne - Monika Klimowicz 43
2.1. Interdyscyplinarność podejść koncepcyjnych 43
2.2. Klasyczne koncepcje kapitału społecznego a stanowisko ontologiczne i metodologiczne 44
2.3. P. Bourdieu - strukturalizm konstruktywistyczny 46
2.4. Coleman - indywidualizm 47
2.5. R. Putnam - funkcjonalizm 48
2.6. F. Fukuyama - pragmatyzm 50
Podsumowanie 51
Summary 52

3. Endogenne i egzogenne czynniki determinujące kształtowanie kapitału społecznego - Bogusław Barnaszewski 53
3.1. Instytucje a rozwój kapitału społecznego 54
3.2. Uwarunkowania i kontrowersje wokół możliwości budowania kapitału społecznego 56
3.3. Rola otwartości społecznej dla przelamywania endo- i egzogennych barier rozwojowych 58
3.4. Znaczenie czynników endo- i egzogennych dla rozwoju kapitału społecznego 60
3.5. Naturalne i społeczne czynniki środowiska człowieka a kapitał społeczny 61
3.6. Błędy w oglądzie rzeczywistości społecznej wobec czynników endo- i egzogennych 63
3.7. Wymóg postrzegania różnorodności czynników endogennych 64
3.8. Czynniki endo- i egzogenne a procesy ewolucji kulturowej 65
3.9. Wymóg permanentnej oceny czynników endo- i egzogennych 67
Podsumowanie 69
Summary 70

4. Znaczenie ?religii obywatelskiej? w tworzeniu kapitału społecznego - Piotr Grabowiec 73
4.1. Kapitał społeczny 75
4.2. Religia obywatelska a kapitał społeczny 79
Podsumowanie 83
Summary 84

5. Procedura prawna jako czynnik budowy kapitału społecznego - prawo i więź społeczna w koncepcji J. Habermasa - Arkadiusz Barut 85
5.1. Jednostka, społeczność, instytucja - dialektyka kontrkultury 86

5.2. Prawo kolonizujące, prawo emancypujące 87
5.3. Współzależność autonomii publicznej i prywatnej jako źródło autonomii prawa 89
5.4. ?Petryfikacja? dyskursu w procedurach 92
5.5. Polityka deliberatywna, komunikacyjna sfera publiczna 93
5.6. Procedury sądowe i ideał wolnego dyskursu 95
Podsumowanie 96
Summary 96

6. Kapitał społeczny a dobra publiczne - Andrzej S. Bartelski 97
6.1. Czym jest dobro publiczne? 98
6.2. Czym jest kapitał społeczny? 100
6.3. Bourdieu 100
6.4. Fukuyama 101
6.5. Putnam 103
6.6. Coleman 103
6.7. Kapitał społeczny jako dobro publiczne 105
6.8. Czy kapitał społeczny powinien być dostarczany przez sektor publiczny? 108
6.9. Rola kapitału społecznego w tworzeniu dóbr publicznych 109
Podsumowanie 111
Summary 112

7. Wpływ kapitału społecznego na procesy gospodarcze i społeczne - Radosław Kupczyk 113
7.1. Pozytywne wpływy rozwoju kapitału społecznego na gospodarkę i społeczeństwo 114
7.2. Negatywne wpływy kapitału społecznego na procesy społeczne i gospodarcze 117
Podsumowanie 119
Summary 120

8. Filozofia zarządzania kapitałem społeczno-gospodarczym społeczeństwa sieci - Paweł Kazibudzki 121
8.1. Paradygmat czy nowa ekonomia? 122
8.2. Przedsiębiorstwo sieci 124
8.3. Kapitał gospodarczy społeczeństwa sieci 126
Podsumowanie 128
Summary 129

9. Kapitał społeczny a klastry przedsiębiorczości na przykładzie Indonezji - Judyta Szkudlarek 131
9.1. Specyfika więzi w strukturach sieciowych a poziom zaufania 134
9.2. Klastry urzeczywistnieniem idei sieciowości 136
Podsumowanie 144
Summary 145

Część II

Propozycje tworzenia kapitału społecznego przez instytucje na poziomie krajowym i lokalnym 147

10. Partnerstwo lokalne jako struktura służąca budowaniu i wzmacnianiu kapitału społecznego - Leokadia Grudziecka 149
10.1. Znaczenie partnerstwa w rozwoju lokalnym 150

10.2. Znaczenie kapitału społecznego w rozwoju gospodarczym i społecznym 152
10.3. Partnerstwo jako sposób budowania i wzmacniania kapitału społecznego 155
Podsumowanie 159
Summary 160

11. Spółdzielnie socjalne - forma integracji społecznej i aktywizacji na poziomie lokalnym - Dorota Moroń 161
11.1. Spółdzielczość socjalna na tle ekonomii społecznej 161
11.2. Prawne podstawy funkcjonowania spółdzielni socjalnych w Polsce 163
11.3. Spółdzielczość socjalna w praktyce 166
11.4. Integracyjny i aktywizacyjny aspekt działalności spółdzielni socjalnych 169
Podsumowanie 171
Summary 172

12. Rola Kościoła i religii w procesie tworzenia kapitału społecznego w Polsce - perspektywa teorii sekularyzacji - Ewa Nowak 173
12.1. Religia, sekularyzacja i kapitał społeczny 174
12.2. Religia, Kościół i sekularyzacja w Polsce 177
12.3. Wskaźniki kapitału społecznego w Polsce 178
12.4. Zaufanie do instytucji 179
12.5. Aktywność obywatelska 180
Podsumowanie 182
Summary 183

13. Możliwości i bariery rozwoju kapitału społecznego na obszarach wiejskich w Polsce - Małgorzata Michalewska-Pawlak 185
13.1. Pojęcie kapitału społecznego 186
13.2. Rola kapitału społecznego w rozwoju obszarów wiejskich 189
13.3. Możliwości kreowania kapitału społecznego na obszarach wiejskich w Polsce 192
13.4. Bariery społecznego rozwoju obywatelskich środowisk wiejskich w Polsce 196
Podsumowanie 200
Summary 202

14. Uwarunkowania procesu wzmacniania kapitału społecznego - Wojciech Goszczyński 203
14.1. Próba zdefiniowania kapitału społecznego 204
14.2. Mechanizmy wzmacniania kapitału społecznego w polityce Unii Europejskiej 210
14.3. Społeczne oraz kulturowe uwarunkowania efektywności zinstytucjonalizowanych mechanizmów kształtowania synergicznych form kapitału społecznego 211
Podsumowanie 220
Summary 221

15. Koncepcja kapitału negatywnego i próba jej użycia do analizy relacji jednostka - społeczeństwo - państwo w III RP - Joanna Dzwonczyk 223
15.1. Negatywny kapitał społeczny czy negatywne skutki kapitału społecznego 226
15.2. Negatywny kapitał społeczny w Polsce 229
Podsumowanie 235
Summary 236

16. Zmiana negatywnego kapitału społecznego w pozytywny jako cel psychologii

społeczności (community psychology) - Dorota Kanafa-Chmielewska 237

16.1. Kapitał społeczny i jego negatywne formy 237

16.2. Psychologia społeczności (community psychology) 242

16.3. Zmiana negatywnego kapitału społecznego w pozytywny 244

Podsumowanie 249

Summary 249

Bibliografia 251

Materiały źródłowe 251

Literatura przedmiotu 252

Źródła internetowe 262

Noty o autorach 265

Table of contents 269